

KORRALDUS

Keskkonnaloa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Lähtudes AS Emajõe Veevärk 06.02.2024. esitatud keskkonnaloa muutmise taotlusest, võttes aluseks veeseaduse § 187 p 2 ja 4, § 191 lg 1, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1, § 59 lg 2 p 4 ning keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lg 2³ ja haldusmenetluse seaduse § 53 lg 2 p 1, § 61 lg 1, § 64 lg 1 ja § 68 lg 2 otsustan:

1.1. Muuta AS Emajõe Veevärk (registrikood 11044696, aadress Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, Sõbra tn 56, 51013) keskkonnaluba L.VV/332490 põhjavee võtmiseks ja heitvee suublasse juhtimiseks järgnevalt:

1.1.1. Muuta põhjavee kasutuse ja heitvee juhtimise lubatud periood tähtajatuks, lisades keskkonnaloa vormile V16 kõrvaltingimuse vee-ettevõtjaks määramise perioodi pikendamise kohta.

1.1.2. Kehtestada kõrvaltingimus Keskkonnaametile kohaliku omavalitsuse otsuse esitamiseks keskkonnaloa tegutsemise piirkonnas vee-ettevõtjaks määramise kohta hiljemalt 31.05.2030. Kui nimetatud otsust ei esitata on Keskkonnaametil õigus keskkonnaluba nr L.VV/332490 peale Luunja Vallavolikogu 02.05.2019 otsusega nr 29 määratud vee-ettevõtjaks määramise perioodi möödumist kehtetuks tunnistada.

1.1.3. Lisada keskkonnaloale väljalask Kavastu (ajutine) TM354a kehtivusega kuni 30.09.2024 ning määrata Kavastu reoveepuhasti rekonstrueerimise ajaks heitveele järgmised piirmäärad: Biokeemiline hapnikutarve (BHT₇) 80 mg/l, Keemiline hapnikutarve (KHT) 150 mg/l, Heljum 100 mg/l, Üldfosfor (Püld) ja Üldlämmastik (Nüld) sisaldus ei ole limiteeritud, pH väärtus 6-9. Väljalasust TM354a teostada omaseiret üks kord kvartalis.

1.1.4. Muuta põhjaveehaarde nimetus Kavastu PK (57068) ja reoveepuhasti nimetus Kavastu RVP.

1.1.5. Muuta põhjaveehaarde Kavastu PK (57068) seire nõudeid järgnevalt: analüüsida elektrijuhtivus, pH, lahustunud hapniku sisaldus, keemiline hapnikutarve, ammonium, kloriid, sulfaat ja nitraadi sisaldus põhjavees sagedusega üks kord kolme aasta jooksul.

1.2. Jätta kehtima ülejäänud loas määratud nõuded ja tingimused.

1.3. Kanda muudetud keskkonnaluba nr L.VV/332490 keskkonnaotsuste infosüsteemi.

1.4. Korraldus jõustub teatavaks tegemisest AS Emajõe Veevärk.

Muudetud keskkonnaluba on kantud keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS (<https://kotkas.envir.ee/>). Korraldus on keskkonnaloa nr L.VV/332490 lahutamatu osa.

2. ASJAOLUD

AS Emajõe Veevärk (registrikood: 11044696, aadress: Tartu maakond, Tartu linn, Tartu linn, Sõbra tn 56, 51013, edaspidi ettevõtte) omab tähtajatut keskkonnaluba nr L.VV/332490 Luunja vallas Kavastu külas põhjavee võtmiseks ja heitvee juhtimiseks suublasse.

2.1. Keskkonnaloa muutmise menetluse asjaolud

Ettevõtte esitas 26.01.2024 Keskkonnaametile taotluse nr T-KL/1022393 (registreeritud Keskkonnaotsuste Infosüsteemis KOTKAS; edaspidi *KOTKAS-s* 26.01.2024 kirja nr DM-127161-1 all) . Vee-ettevõtte taotleb keskkonnaloa muutmist Kavastu reoveepuhasti rekonstrueerimise ajaks heitvee väljalasale leebemaid piirmäärasid ja veehaarde ja reoveepuhasti nimetuse täpsustamist. 06.02.2024 edastatud täiendav parandustaotlus (registreeritud KOTKAS DM-127161-2).

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 68 lg 2 ning § 64 lg 1 kohaselt otsustab haldusakti muutmise haldusorgan, kelle pädevuses on haldusakti andmine muutmise ajal. VeeS § 191 lg 1 kohaselt on keskkonnaloa andjaks Keskkonnaamet. Tulenevalt eeltoodust on Keskkonnaametil õigus muuta keskkonnaluba nr L.VV/332490.

Keskkonnaamet leidis, et taotlus vastab KeÜS, VeeS ja määrus nr 56 nõutele ning võttis taotluse menetlusse KeÜS § 45 alusel.

2.2. Keskkonnaloa muutmise taotluse ning muutmise otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaamet rakendab keskkonnaloa muutmisel avatud menetlust. Keskkonnaamet avaldas taotluse menetluse algatamise teate ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded 09.02.2024. Teate kohalikus või maakondlikus ajalehes võib jätta avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2). Keskkonnaloa muutmise otsustatakse hiljemalt 90 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates (KeÜS § 49 lg 1).

Loa andja teavitas 09.02.2024 kirjaga nr DM-127161-4 Luunja Vallavalitsust keskkonnaloa muutmise taotluse menetlusse võtmisest ning küsis arvamust keskkonnaloa taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 1). Luunja Vallavalitsus keskkonnaloa taotluse kohta arvamust ei esitanud.

Loa andja võib jätta kavandatud tegevuse asukoha kinnisasjaga piirneva kinnisasja omaniku käesoleva paragrahvi lõikes 1 viidatud viisil teavitamata, kui kavandataval tegevusel on väheoluline mõju (KeÜS § 46 lg 1¹). Heitvee juhtimine Kavastu reoveepuhastist Põrnika kinnistult Emajõkke suubuva kraavi kaudu on pidev. Loa andja pidas ajutiste tingimuste

seadmist Kavastu väljalasu keskkonnaloaga seatud piirmäärade suurendamise osas uue reoveepuhasti rekonstrueerimise ja seadistamise ajaks väheolulise mõjuga tegevuseks ja seetõttu ei teavitanud piirinaabreid keskkonnaloa muutmisest.

Juhindudes HMS § 40 lõikest 1 peab haldusorgan enne haldusakti andmist andma menetlusosalistele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis haldusakti kohta oma arvamuse ja vastuväited. Loa andja teavitas XX.04.2023 keskkonnaloa muutmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis XX.04.2024 kirjaga nr DM-127161-X menetlusosalistele arvamuste või vastuväidete esitamiseks (HMS § 48 lg 4). Keskkonnaamet määrab ettepanekute ja vastuväidete esitamiseks tähtaja, mis ei või olla lühem kui kaks nädalat väljapaneku algusest arvates (HMS § 49 lg 2).

Ette määratud aja jooksul keskkonnaloa muutmise otsuse eelnõule esitati/ei esitatud arvamusi või vastuväiteid.

3. KAALUTLUSED

3.1. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnaloa nr L.VV/332490 muutmise eesmärgiga kaasne seni kehtivas keskkonnaloas sätestatud tegevustele uute tegevuste lisandumist. Keskkonnaloas soovitakse muuta Kavastu reoveepuhasti tekonstrueerimise ajaks suublasse juhitud heitveele seatud piirmäärasid ning põhjaveehaarde ja reoveepuhasti nimetusi. Keskkonnaloa muutmise eesmärgiga kaasne suurem keskkonnarisk ega piirata kolmandate isikute põhiõigusi.

Keskkonnaloa muutmine ei kuulu keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 6 lg 1 nimetatud olulise keskkonnamõjuga tegevuste hulka. Samuti ei kuulu keskkonnaloa muutmine Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ tegevuste loetellu, mille korral on vaja anda keskkonnamõju eelhinnang. Eeltoodust lähtuvalt ei ole keskkonnaloa muutmise korral keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) kohustuslik, samuti ei ole vaja anda eelhinnangut vastavalt *KeHJS* 6 lg 2³ ega kaaluda *KMH* vajalikkust.

3.2. Veeloa muutmine

Keskkonnaamet võttis keskkonnaloa muutmise menetlemisel aluseks HMS § 5 lõiked 2 ja 4, mis sätestavad haldusmenetluse eesmärgid, viies läbi menetluse võimalikult efektiivselt, lihtsalt, kiirelt ja vältides üleliigseid kulutusi ja ebameeldivusi isikule. Selleks, et hinnata taotletud tegevuse võimalikku keskkonnamõju ning vajalike meetmete tagamise võimalikkust, võttis Keskkonnaamet menetluse läbiviimisel aluseks ettevõtte esitatud keskkonnaloa muutmise taotluse ja esitatud lisainfo.

Keskkonnaloaga L.VV/332490 on antud õigus põhjavee võtmiseks Kavastu küla (57068). Ettevõtte soovib põhjaveehaarde ümber nimetada Kavastu PK ning keskkonnaloas olevad

reoveepuhasti nime Kavastu RVP. Põhjaveehaarded ja reoveepuhastid on keskkonnaloas nimetatud vastavalt ettevõtte soovile, lisades veehaarde nimetusele puurkaevu katastrinumbriga.

3.2.1. Põhjavee seiretingimuste muutmine

Kehtivas keskkonnaloas on määratud põhjavee seire nõuded lähtudes sotsiaalministri määrus nr 1 „Joogivee tootmiseks kasutatava või kasutada kavatsetava pinna- ja põhjavee kvaliteedi kontrollnõuded“ (edaspidi määrus nr 1). Uue Veeseaduse jõustumisest 01.10.2019 on määrus nr 1 kehtetu. Selle asemel kehtib sotsiaalministri 24.09.2019 määrus nr 61 „Joogivee kvaliteedi- ja kontrollinõuded ning analüüsimeetodid“. Seega ei ole enam joogiveeallika kvaliteediklassideks jaotamist ja põhjaveeseire määramise aluseks lähtub Keskkonnaamet keskkonnaministri 01.10.2019 määrus nr 48 "Põhjaveekogumite nimekiri ja nende eristamise kord, seisundiklassid ja nende määramise kord, seisundiklassidele vastavad keemilise seisundi määramiseks kasutatavate kvaliteedinäitajate väärtused ja koguselise seisundi määramiseks kasutatavate näitajate tingimused, põhjavett ohustavate saasteainete nimekiri, nende sisalduse läviväärtused põhjaveekogumite kaupa ja kvaliteedi piirväärtused põhjavees ning taustataseme määramise põhimõtted" (edaspidi määrus nr 48).

Kavastu PK (57068) avab Kesk-Devoni põhjaveekihi ja kuulub Kesk-Devoni põhjaveekogumisse Ida-Eesti vesikonnas (D₂_I). Põhjaveekogumi seisund on hea (Keskkonnaagentuuri põhjaveeseisundi aruanne 2020).

Määruse nr 48 § 3 lg 1 alusel võetakse põhjaveekogumi seisundiklassi määramisel aluseks keskkonnaregistri andmed ning riikliku põhjaveeseire, veeuringute ja keskkonnalubade andmed. Määruse nr 48 § 6 ja § 9 kohaselt on põhjaveekogumi keemilise seisundiklassi määramiseks kasutatavad kvaliteedinäitajad põhjavee kvaliteedi piirväärtused, põhjavee saasteainesisalduse läviväärtused, elektrijuhtivus, pH, lahustunud hapniku sisaldus, keemiline hapnikutarve, ammoniumi, kloriidide, sulfaatide ning ohtlikud ained. Määruse nr 48 § 10 lg 1 kohaselt on D₂_I põhjaveekogumi ohustavateks saasteaineteks naftasaadused (läviväärtus põhjavees 20 µg/l), benseen (läviväärtus 1 µg/l) ja summa PAH (läviväärtus 0,1 µg/l).

Eelpool toodut arvesse võttes määrab loa andja Kavastu PK (57068) põhjaveehaarde põhjavee seiratavateks näitajateks elektrijuhtivus, pH, lahustunud hapniku sisaldus, keemiline hapnikutarve, ammonium, kloriid, sulfaat ja nitraat, seire teostamise sagedusega üks kord kolme aasta jooksul. Põhjaveeseire proovid tuleb võtta enne põhjavee töötlemist. Juhul, kui kontrollitavad näitajad ületavad põhjaveele kehtestatud kvaliteedi piirväärtusi või saasteainesisalduse läviväärtusi, tuleb teha korduanalüüs. Kui ka kordusanalüüs kinnitab põhjavee kvaliteedi halvenemist, tuleb välja selgitada selle põhjus, võttes samaaegselt kasutusele abinõud põhjavee kvaliteedi parandamiseks.

Arvestades, et Kavastu PK (57068) veehaardest põhjavee võtmise kogus on väike (keskmiselt kuni 23 m³/ööpäevas) siis ei määra Keskkonnaamet veehaardele lisaks Ida-Eesti vesikonna Kesk-Devoni põhjaveekogumit ohustatavate saasteainete seiret.

Puurkaevude põhjaveetaseme mõõtmise kohustus on keskkonnavalas sätestatud kord viie aasta jooksul. Kohustuse sagedust staatilise põhjaveetaseme mõõtmiseks ei muudeta.

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse keskkonnavalat muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi (edaspidi *KeHJS*) seaduse § 3 lg 1 p 1, p 2). Taotleja kavandatava tegevuse puhul ei ole keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) kohustuslik, kuna kavandatav tegevus ei ole olulise keskkonnamõjuga tegevus KeHJS mõistes (KeHJS § 11 lg 3, § 6 lg 1). Samuti ei ole vaja anda eelhindangut ja kaaluda *KMH* vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2³).

3.2.2. Kaalutlused heitvee ajutiste piirmäärade seadmiseks

Ettevõtte taotleb heitvee saasteainete piirnõrmi ajutist suurendamist Kavastu reoveepuhasti rekonstrueerimise ajaks. Keskkonnavalat muutmise hetkeks on valminud Kavastu reoveepuhasti ehituslikud tööd. Seejärel algab tehnoloogia paigaldus ja elektritööd. Peale seda, kui on tagatud projektijärgne elektrivõimsus alustatakse reoveepuhasti protsessi kasvatamisega, mis võtab aega keskmiselt 30 päeva + heitvee analüüside teostamine. Reoveepuhasti on töökorras prognooside kohaselt augusti lõpuks 2024. Tulenevalt erinevatest ümberlülitustest jms tegevustest, võib puhastusprotsessis esineda lühiajalisi häiringuid. Selle tulemusel võib kaasna saasteainete BHT7, KHT, Heljum, Nüld ja Püld kontsentratsiooni suurenemine.

Taotleja on esitanud taotluse reoveepuhasti remondi ajaks heitvee saasteainete piirväärtuste ajutiseks muutmiseks. Keskkonnavalat kohaselt on taotlejal õigus juhtida Kavastu väljalasust (TM354) heitvett Tarnakraavi kraavi (VEE1023627), mis suubub Emajõkke. Reoveepuhasti rekonstrueerimise käigus vähendatakse biotiigi pindala ja heitvesi juhitakse peale puhastusprotsessi otse heitvee suublasse juhtimiseks rajatud kraavi kaudu Emajõkke. Rajatav kraav on lühike, algab Kavastu reoveepuhasti väljavooluga ja on 80 meetri pikkune. Kraavi eraldi Eesti Looduse Infosüsteemi ei kanta ja Kavastu reoveepuhasti heitvee suublaks märgitakse Emajõgi (VEE1023600). Emajõgi on kinnitatud pinnaveekogum Emajõgi (1023600_1). Keskkonnavalas on kehtestatud Kavastu heitvee väljalasust (TM354) saasteainetele järgmised piirnõrmid: BHT7=40 mg/l, KHT=125 mg/l, heljuvaine =35 mg/l, Püld ja Nüld on limiteerimata, pH 6-9.

Emajõgi on 07.10.2022 kinnitatud Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 kohaselt halvas seisus veekogum. Veekogumi halva seisundi põhjusena on välja toodud 2022. aastal metallide sisaldus leid pinnavees. Kavastu reoveepuhasti reostuskoormus on alla 300 inimekvivalendi, reoveepuhastis puhastatakse Kavastu küla olmereovett ja reoveepuhasti rekonstrueerimine aitab kaasa veekogumi seisundi üldisele paranemisele.

Keskkonnavalat andja võib keskkonnavalat tingimusi muuta juhul, kui muutub loa omaja keskkonnavalat alusel toimuv tegevus, kasutatav tehnoloogia või muutuvad seadmed (KeÜS § 59 lg 2 p 4). VeeS § 193 lg 1 p 4 ja 5 kohaselt märgitakse veelavas saasteainete, sealhulgas ohtlike ainete suurim lubatav sisaldus heitvees ja saasteainete heitkogus ainete ja väljalaskmete kaupa ning seirendused.

Arvestades eelnevat ja asjaolu, et keskkonnaloa muutmine on tingitud Kavastu reoveepuhasti rekonstrueerimisest, peab Keskkonnaamet keskkonnaloa muutmise taotlust põhjendatuks ning **määrab ajutiselt perioodiks kuni 2024. aasta kolmanda kvartali lõpuni reoveepuhasti remondi ajal ajutise heitvee väljalaskmega Kavastu (TM354a) suublasse juhitud heitveele järgmised saastenäitajate piirväärtused: biokeemiline hapnikutarve=80 mgO₂/l, keemiline hapnikutarve= 150 mg/l, heljuvaine =100 mg/l, üldlämmastik ja üldfosfor ei ole limiteeritud ning pH peab jääma vahemikku 6-9.**

Remonditööde ajaks määratud ajutisel heitvee väljalaskmel (TM354a) tuleb seirata heitveega saastenäitajate (biokeemiline hapnikutarve, keemiline hapnikutarve, heljum, üldlämmastik, üldfosfor, pH) sisaldust üks kord kvartalis. Saastetasu deklareerimisel rekonstrueerimise perioodil (2024 II ja III kvartalis) märkida põhiväljalasu TM354 heitvee voohulgaks null ja ajutise väljalasu TM354a juurde märkida suublasse juhitud heitvee kogus.

3.3. Kõrvaltingimuse määramine

Tähtajatu keskkonnaloaga nr L.VV/332490 on antud AS Emajõe Veevärk õigus võtta põhjavett ja juhtida suublasse heitvett arvestades Luunja Vallavolikogu 02.05.2019 otsust nr 29 „AS Emajõe Veevärk vee-ettevõtjaks määramine ja tegevuspiirkonna kehtestamine“, millega Luunja Vallavolikogu määras Luunja vallas vee-ettevõtjaks Kavastu küla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni tegevuspiirkonnas AS Emajõe Veevärk tähtajaga kuni 30.06.2030.

Loa andja võib anda keskkonnaloa tähtajaliselt, kui loa andmine on seotud muu tähtajalise haldusakti või kasutuslepinguga (KeÜS § 53 lg 21), kuid ei ole otseselt siduv tähtajalisest haldusaktist. HMS § 53 lg 1 p 1 kohaselt on haldusakti kõrvaltingimuseks haldusakti kehtivusaja piiramine kindlaksmääratud tähtpäevast või tulevikus aset leida võivast sündmusest lähtudes. HMS § 53 lg 1 p 3 sätestab, et haldusakti kõrvaltingimus on lisatingimus haldusakti põhiregulatsioonist tuleneva õiguse tekkimiseks. Võetava põhjavee kogused ei ole piirkonnas suured ning põhjaveevärgi ei vaja kinnitamist.

Tulenevalt eelnevast ja arvestades, et keskkonnaloa nr L.VV/332490 on antud tähtajatuks muudab Keskkonnaamet põhjavee võtmise (vormil V2) ja heitvee juhtimise (vormil V4) perioodi tähtajatuks ja lisab vormile V16 kõrvaltingimuse järgmises sõnastuses: Esitada Keskkonnaametile kohaliku omavalitsuse otsus keskkonnaloa tegutsemise piirkonnas vee-ettevõtjaks määramise kohta hiljemalt 31.05.2030. Kui nimetatud otsust ei esitata on Keskkonnaametil õigus keskkonnaloa nr L.VV/332490 peale Luunja Vallavolikogu 02.05.2019 otsusega nr 29 määratud vee-ettevõtjaks määramise perioodi möödumist kehtetuks tunnistada.

3.4. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima Veeseadusest ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet

on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnavalitsusele. Olulisemad keskkonnavalitsuse kohustused loa omajale on toodud Keskkonnavalitsuse kodulehel rubriigis „Keskkonnavalitsuse loa omaja meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnavalitsuse kodulehel aadressilt: <https://keskkonnavalitsus.ee/keskkonnavalitsuse-keskkonnavalitsuse/keskkonnavalitsuse/loa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Karina Laasik
juhtivspetsialist
veeosakond